

Звіт за 2 етапом:

**Збір, систематизація та опрацювання наявних даних щодо
стану і управління басейном річки Мена**

(аналіз національних і місцевих стратегій, програм і планів)

Проект «Сталий розвиток та довкілля безпека жителів Менської громади Чернігівської області через впровадження екологічного компоненту в планувальні документи з відновлення громади» за підтримки Міжнародного фонду Відродження.

2025 рік

ЗМІСТ

Вступ	3
I. ДОВКІЛЛЕВІ СТРАТЕГІЇ, ПРОГРАМИ І ПЛАНИ МЕНЬСЬКОЇ МІСЬКОЇ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ	4
1.1. Паспорт Менської громади (станом на 1 січня 2023 року)	4
1.2. Стратегія сталого розвитку Менської міської територіальної громади на 2021-2029 роки	4
1.3. План дій сталого енергетичного розвитку та клімату Менської міської територіальної громади на період до 2030 року	12
1.4. План відновлення та розвитку Менської міської територіальної громади	16
1.5. Програма забезпечення питного водопостачання та заходів з реалізації очищення стічних вод на території населених пунктів Менської міської територіальної громади на 2025-2027 роки	18
1.6. Програма соціального і економічного розвитку Менської міської територіальної громади на 2025 рік	22
1.7. Програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення малих річок та водойм на території Менської міської територіальної громади на 2025 – 2027 роки	24
II. ДОВКІЛЛЕВІ СТРАТЕГІЇ, ПРОГРАМИ І ПЛАНИ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ	35
2.1. Паспорт Чернігівської області	35
2.2. Стратегія сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року	39
2.3. Програма охорони навколишнього природного середовища Чернігівської області на 2021-2027 роки	45
2.4. Доповідь про стан навколишнього природного середовища в Чернігівській області	45
III. ПЛАН УПРАВЛІННЯ РІЧКОВИМ БАСЕЙНОМ ДНІПРА 2025-2030. СУББАСЕЙНИ ВЕРХНЬОГО ДНІПРА ТА РІЧКИ ДЕСНА	49

ВСТУП

У даному звіті представлено результати другого етапу реалізації проекту «Сталий розвиток та довкіллева безпека жителів Менської громади Чернігівської області через впровадження екологічного компонента в планувальні документи з відновлення громади» за підтримки Міжнародного фонду Відродження.

На даному етапі було проведено збір, систематизація та опрацювання наявних даних: стратегій, програм і планів місцевого, регіонального і національного рівнів які прямо чи опосередковано впливають на стан водних об'єктів Менської громади. В першому розділі виконано аналіз довкіллевих стратегій, програм і планів Менської міської територіальної громади, у другому – аналіз довкіллевих стратегій, програм і планів Чернігівської області, в третьому – розглянуто План управління річковим басейном Дніпра 2025-2030, суббасейни Верхнього Дніпра та річки Десна і аспекти управління водотоками Менської громади.

Дані стануть основою для розробки Стратегії зеленого відновлення річок Менської громади з пріоритетом спрямованим на досягнення доброго стану/потенціалу водних екосистем і збереження біорізноманіття.

1.1. Паспорт Менської громади (станом на 1 січня 2023 року)

Паспорт не містить жодної інформації про водні об'єкти територіальної громади, проте слід зазначити, що структура Паспорта визначена у Методиці формування спроможних територіальних громад, затверджена Постановою Кабінету Міністрів від 8 квітня 2015 р. № 214 (додаток 1 до методики) і не передбачає включення інформації про водні об'єкти.

1.2. Стратегія сталого розвитку Менської міської територіальної громади на 2021-2029 роки

В Стратегії в розділі «Навколишнє природне середовище» зазначається, що серйозною проблемою для навколишнього середовища є сільське господарство, яке використовує велику кількість добрив та пестицидів та сприяє зниженню якості ґрунту та рівня ґрунтових вод.

Іншою проблемою є низький рівень каналізування території (14%), що спричиняє проникнення стічних вод у ґрунт та забруднення води. Як результат, вода в колодязях стає менш якісною.

Все ще нерозвинена система утилізації відходів та сегрегація відходів сприяє забрудненню навколишнього середовища. Відходи викидаються на незаконні сміттєзвалища.

Значну частину забруднення атмосферного повітря викликають стаціонарні джерела викидів - застаріле обладнання та технології промислових та сільськогосподарських підприємств.

Багато людей палять сміття і траву. Екологічна обізнаність мешканців невисока, а екологічні заходи є рідкісним явищем.

Найголовніша потреба, на якій наголошується увага – це запровадження цілісної системи поводження з твердими побутовими відходами та розвиток системи водопостачання та водовідведення.

Мена має генеральний план та план просторового розвитку (з січня 2016 року). Генеральні плани також існують для деяких великих сіл. У власності громади є інвестиційні ділянки з підведеними необхідними комунікаціями. Є багато комерційних приміщень, особливо у сільській місцевості. Будується єдиний в області індустріальний парк «Менський» (розроблено та затверджено місцевий план просторового розвитку, доопрацьовується концепція його функціонування).

Варто відзначити, що мешканці зазначили важливими абсолютно усі аспекти охорони навколишнього середовища. Важливі та, водночас, негативно оцінені – це догляд з боку державних установ за станом навколишнього середовища, чистота річок, озер, водойм та вивіз сміття з домогосподарств. Саме ці питання мають бути першочергово включені до стратегії громади.

Стратегічні та операційні цілі.

Серед стратегічних цілей тільки друга ціль стосується охорони навколишнього середовища. Стратегічна ціль 2 – Розвиток технічної інфраструктури з метою забезпечення мешканцям комфортних умов життя та захисту навколишнього середовища. Ціль включає п'ять операційних цілей.

Операційна ціль 2.1. Покращення стану дорожньої та навколоторожньої інфраструктури.

Операційна ціль 2.2. Запровадження ефективної комплексної системи поводження з твердими побутовими відходами по всій території громади.

Операційна ціль 2.3. Розбудова мереж водопостачання та каналізації.

Операційна ціль 2.4. Розбудова мереж комунікацій (швидкісного доступу до мережі Інтернет, якісного мобільного зв'язку та ФМ-радіо).

Операційна ціль 2.5. Гарантування екологічної безпеки.

Таким чином, питання досягнення доброго екологічного стану водотоків на території громади не було визначено як окрему ціль, проте досягнення

операційної цілі 2.5 (Гарантування екологічної безпеки) передбачає реалізацію заходів Програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення малих річок та водойм на території Менської міської ОТГ на 2020 – 2024 роки (діяльність 2.5.1).

Детальний план заходів по досягненню цілей «Розбудова мереж водопостачання та каналізації» і «Гарантування екологічної безпеки» наведено у Таблиці 2 і 3, відповідно.

Таблиця 1

Аналіз SWOT

Навколишнє середовище та туризм	
Сильні сторони	Слабкі сторони
<ul style="list-style-type: none"> • Відносно чисте навколишнє середовище – переважно використовується газове опалення. • Значна туристична привабливість: <ul style="list-style-type: none"> – Зоопарк (єдиний серед малих міст в Україні); – Річки; – Природні резерви, природоохоронні зони, природні пам'ятки; – Історичний та культурний потенціал громади (археологічні поселення, церкви, історичний парк). 	<ul style="list-style-type: none"> • Забруднення ґрунтів внаслідок діяльності фермерів – використання значної кількості добрив та пестицидів призводить до зниження якості землі, зниження рівня ґрунтових вод. • Незначний рівень забезпечення каналізацією в громаді, що призводить до потрапляння стоків в ґрунт і забруднення води. • Відсутність комплексної системи вивезення сміття в селах (лише частково в Макошині), засмічення території громади. • Спалювання сміття та трави. • Низький рівень екологічної освіти мешканців. • Незначний рівень заліснення території (9%). • Невикористаний туристичний потенціал: <ul style="list-style-type: none"> – Відсутність інфраструктури для проживання на сільських територіях; – Відсутність туристичної інфраструктури в громаді; – Відсутність промоційно-інформаційних матеріалів.

Таблиця 2

Детальний план заходів Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади на 2021-2025 роки

Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури з метою забезпечення мешканцям комфортних умов життя та захисту навколишнього середовища. Операційна ціль 2.3. Розбудова мереж водопостачання та каналізації

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації до 2025 р
2.3.1. Розробка і реалізація програми з водопостачання та реалізація показників передбачених в програмі	Реконструйовано або побудовано водогони в населених пунктах громади протяжністю - 1 км в рік Відремонтовано колодязів в населених пунктах громади – 10 шт в рік	Забезпечення якісного та безперебійного постачання води Збільшення кількості абонентів Підвищення якості води Забезпечення умов для ефективного контролю	Рівень задоволення мешканців від проживання в громаді Кількість відремонтованих колодязів	Результати соціологічних досліджень Результати дослідження держспоживслужби Звіти комунального підприємства Звіти відділу бухгалтерського обліку та звітності Менської міської ради	відділ ЖКГ, енергоефективності та комунального майна, відділ бух. обліку та звітності Менської міської ради, КП «Менакомунпослуга»	Постійна депутатська комісія з питань ЖКГ ТОВ «Менський комунальник»	Бюджет громади, державні кошти, залучені кошти	Розробка – 2022, Реалізація 2022-2025 роки
2.3.2. Розробка і реалізація програми з водовідведення та реалізація показників	Відремонтовано або збудована мережа водовідведення в м. Мена та смт. Макошине (протяжністю - 300 м. в рік)	Забезпечення якісного та безперебійного водовідведення Збільшення кількості абонентів	Рівень задоволення мешканців від проживання в громаді Кількість абонентів	Результати соціологічних досліджень Звіти комунального підприємства Звіти відділу бухгалтерського обліку та звітності Менської міської ради	відділ ЖКГ, енергоефективності та комунального майна, відділ бух. обліку та звітності Менської міської ради), КП «Менакомунпослуга»	Постійна комісія з питань планування, фінансів, ТОВ «Менський комунальник»	Бюджет громади, державні кошти, залучені кошти	Розробка – 2022, Реалізація 2022-2025 роки

передбачених в програмі								
2.3.3. Реконструкція каналізаційних очисних споруд в м. Мена Чернігівської області	Розробка ПКД на реконструкцію очисних споруд – 1шт. Реконструйовані очисні споруди - 1шт.	Забезпечення ефективності функціонування очисних споруд в м. Мена	Введений в експлуатацію об'єкт	Відображення на балансі в бухгалтерському обліку, Кількість інформаційних публікацій	Відділ ЖКГ, енергоефективності та комунального майна, відділ архітектури та містобудування Менської міської ради	Відділ економічного розвитку та інвестицій, фінансове управління Менської міської ради	Державний, обласний та місцевий, бюджетні, спонсорські кошти	Розробка ПКД - 2022-2025рр
2.3.4. Розробка та реалізація програми «Питна вода»	Розроблена програма - 1 шт. Реалізація показників передбачених в програмі.	Забезпечення населення та інших споживачів на території Менської міської ради якісною питною водою	Рівень задоволення населення послугою Кількість виконаних заходів Програми «Питна вода»	Результати дослідження Держпродспоживслужби Звіти комунального підприємства Звіти відділу бухгалтерського обліку та звітності Менської міської ради	Відділ ЖКГ, енергоефективності та комунального майна Відділ земельних відносин, агропромислового комплексу та екології	Фінансове управління, Відділ бухгалтерського обліку та звітності	місцевий і державний бюджет	Розробка – до грудня 2022 Реалізація – до 2025 року

Таблиця 3

Детальний план заходів Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади на 2021-2025 роки

Стратегічна ціль 2. Розвиток технічної інфраструктури з метою забезпечення мешканцям комфортних умов життя та захисту навколишнього середовища. Операційна ціль 2.5. Гарантування екологічної безпеки

Назва діяльності	Індикатор реалізації діяльності (продукт)	Ефект від реалізації діяльності (результат)	Індикатор оцінки результату діяльності	Джерело перевірки показників	Підрозділ, що відповідає за реалізацію діяльності	Допоміжні підрозділи	Джерело фінансування	Терміни реалізації до 2025 р
2.5.1 Реалізація заходів Програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення малих річок та водойм на території Менської міської ОТГ на 2020 – 2024 роки	Відновлення санітарного стану водних об'єктів громади: Річки Мена, Дягова Конотоп, Думниця, водойма с. Садове	Поліпшення екологічного стану малих річок і їх водозбірних басейнів	Громадський моніторинг стану водоохоронних зон та захисних смуг	Статистична інформація Кількість інформаційних публікацій	Відділ земельних відносин, агропромислового комплексу та екології, старости, відділ архітектури та містобудування Менської міської ради	Деснянське басейнове управління водних ресурсів, України в Чернігівській області Фінансове управління Менської міської ради	Державний і місцевий, обласний бюджети, спонсорські кошти	2022-2024 роки

2.5.2. Розробка програми комплексного озеленення Менської громади (з урахуванням потреб мало мобільних груп населення)	Програма 1 шт.	Упорядкування паркових зон, збереження і охорона об'єктів природно заповідних зон, організація нових паркових і рекреаційних ділянок на території громади	Громадський моніторинг стану природоохоронних зон та нових рекреаційних ділянок Рівень задоволення життям в громаді. Кількість туристів та відпочиваючих	Результати соціологічного дослідження	Відділ земельних відносин, агропромислового комплексу та екології, старости	Відділ економічного розвитку та інвестицій, фінансове управління Менської міської ради, відділ архітектури та містобудування	Державний і місцевий, обласний бюджети, спонсорські кошти	Розробка 2022 рік Впровадження 2023 - 2025 роки
2.5.3. Запровадити проведення конкурсів „Краща вулиця міста та села” та «Двір зразкового порядку»	Щорічний захід – 1 шт.	Підвищення громадської активності . Зменшення засміченості . Покращення екологічної складової. Зменшення витрат на поводження з ТВП.	Рівень задоволення життям в громаді. Кількість заходів. Кількість вивезеного ТПВ Кількість витрат на благоустрій	Результати соціологічного дослідження Звіти комунального підприємства та відділу бюджетного забезпечення селищної ради	Відділ ЖКГ, енергоефективності та комунального майна	Громадські об'єднання, органи самоорганізації населення	Бюджет ОТГ Спонсорські кошти	2022-2025 роки

В стратегії представлена ієрархізація заходів, оцінка кожної діяльності по двом показникам:

- важливість реалізації даного завдання для громади в цілому;
- ймовірність реалізації даного завдання (враховуючи наявні фінансові ресурси, матеріальні та людські ресурси, стан підготовки необхідної документації).

Для кожного критерію було використано оцінку від 1 до 3, де „1” – це найменша оцінка, а «3» - то найвища оцінка. Множення цих двох показників дає інтегровану оцінку кожного окремого завдання, що визначає його місце в загальній ієрархічній системі. Результати такої оцінки представлено в таблиці 4.

Таблиця 4

Ієрархізація заходів Стратегії розвитку Менської міської територіальної громади на 2021-2025 роки (операційна ціль 2.3 і 2.5)

Захід	Важливість	Ймовірність	Зведена оцінка
2.3.3. Реконструкція каналізаційних очисних споруд в м. Мена Чернігівської області	3	2	6
2.3.4. Розробка та реалізація програми «Питна вода»	3	2	6
2.3.1. Розробка і реалізація програми з водопостачання та реалізація показників передбачених в програмі	3	1	3
2.3.2. Розробка і реалізація програми з водовідведення та реалізація показників передбачених в програмі	3	1	3
2.5.1. Реалізація заходів Програми розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення малих річок та водойм на території Менської міської об'єднаної територіальної громади на 2020 – 2024 роки	3	1	3
2.5.2. Розробка програми комплексного озеленення Менської громади (з урахуванням потреб мало мобільних груп населення)	2	1	2
2.5.3. Запровадити проведення конкурсів „Краща вулиця міста та села” та „Двір зразкового порядку	2	1	2

З таблиці видно, що експерти високо оцінили важливість реконструкції каналізаційних очисних споруд в м. Мена, розробку і реалізацію Програми з водовідведення і реалізацію заходів Програми розвитку водного господарства

та екологічного оздоровлення малих річок та водойм на території Менської міської об'єднаної територіальної громади на 2020 – 2024 роки, проте ймовірність реалізації реконструкції каналізаційних очисних споруд оцінили в 2 бали, а інші два заходи лише в 1 бал, що викликає занепокоєння.

1.3. План дій сталого енергетичного розвитку та клімату менської міської територіальної громади на період до 2030 року

План дій сталого енергетичного розвитку та клімату Менської міської територіальної громади до 2030 року було затверджено рішенням 2 сесії Менської міської ради 8 скликання від 30.12.2020 №139.

Розглянемо представлену у документі інформацію щодо водопостачання та водовідведення громади та визначених кліматичних загроз.

Водопостачання споживачів м. Мена та деяких інших сіл громади є централізованим, загальна протяжність водопровідної мережі населених пунктів громади становить 78,15 км, каналізаційної – 12,815 км. Але водогони є проблемними - майже 25 км з них знаходиться в аварійному стані. У м. Мена в експлуатації перебуває 32,7 км. водопровідних та 10,1 км. каналізаційних мереж (не всі домогосподарства та жителі міста мають доступ до каналізації). Саме тому місцеве водопостачальне підприємство ТОВ «Менський комунальник» забезпечує постачання води з підземних джерел в обсязі 320 тис. м³ за рік, тоді як обсяги перекачаних стоків становлять лише близько 58 тис. м³. Спеціалізовані підприємства водопровідно-каналізаційного господарства в селах громади відсутні, переважна більшість водогонів у сільській місцевості не облікована, плата за користування не справляється або є символічною. Водовідведення наявне тільки в м. Мена та селищі Макошине.

Загальна протяжність водопровідної мережі в м. Мена становить 48,05 км, каналізаційної – 12,815 км. ТОВ «Менський комунальник» обслуговує водогін загальною протяжністю 28,9 км. та каналізаційну мережу – 10,05 км, що знаходиться у комунальній власності громади. Але фактично по місту протяжність водогону є більшою і нагальним є питанням взяття його на баланс.

В селищі Макошине послуги з водопостачання та водовідведення надає КП «Макошинське». На даний момент підключено 99 абонентів з водопостачання та 79 з водовідведення. Загальна протяжність водогону 6,8 км, каналізаційних мереж – 7 км. Кількість каналізаційних-насосних станцій – 2 шт. Установлена виробнича потужність – 720 м³/добу. Кількість скидових стічних вод 2017 р – 59,6 тис.м³, 2018 р – 62,7 тис.м³, 2019 р – 57,6 тис.м³. Інфраструктура мереж водопостачання та водовідведення (в Мені і в Макошині) перебуває у застарілому та аварійному стані й потребує модернізації.

Кліматичні загрози залежать від особливостей географічного положення регіону. Територія Менської міської територіальної громади розташована в басейні річки Десна. Сама Десна, як і її притока Мена, протікають територією громади. Під час весняного водопілля, після різкого танення снігу або при сильних зливових опадів в інші пори року, рівень обох річок піднімається й відбувається затоплення заплавл, підтоплення низько розташованих садиб і транспортних сполучень. В критичних випадках рівень води в річці Десна піднімався до трьох метрів (2013 р.) і вище, зокрема, максимальні рівні води весняної повені Десни перевищували 6 м над нулем поста у Чернігові.

Тривалі бездощові періоди негативно впливатимуть на водні об'єкти і виснажуватимуть водоносні горизонти, що потребує спеціального моніторингу та вжиття запобіжних заходів.

Розглянемо запропоновані секторальні (спеціальні) заходи, спрямовані на адаптацію Менської міської територіальної громади до змін клімату. Для системи водо-забезпечення (водо-постачання і водо-відведення):

- Модернізація наявних систем водопостачання та водовідведення. Постійний контроль якості води водопровідних мереж та інформування населення.
- Розбудова систем водопостачання та водовідведення в населених пунктах, де такі системи відсутні, з урахуванням впливу кліматичних факторів.
- Постійний контроль за регулярністю очищення та технічним обслуговуванням водопостачання та каналізації для збільшення пропускної здатності водогонів.
- Впровадження нових технологій очищення стічних вод та підтримка в належному стані об'єктів інфраструктури водовідведення.
- Постійний контроль якості стічних вод, що скидають у приводні водні об'єкти після очисних споруд.
- Заходи з відновлення і підтримання сприятливого гідрологічного режиму та санітарного стану місцевих річок і водойм.
- Підтримка в належному стані зливової каналізаційної мережі.
- Удосконалення системи управління дощовою водою в межах території громади.
- Підтримка системи відведення дощових і талих вод (дренажів, каптажів, канав, каналів тощо) та відповідних інженерних систем в працездатному стані.

Секторальні (спеціальні) заходи, спрямовані на адаптацію Менської міської територіальної громади до змін клімату. Сектор Природне довкілля і біорізноманіття:

- Забезпечення належного менеджменту існуючих заповідних територій, зелених насаджень та рекреаційних зон громади.
- Моніторинг місцевих видів рослин і тварин та реагування на появу агресивних неаборигенних видів (зокрема, шкідників лісо- та сільськогосподарських культур).

- Створення нових насаджень та рекреаційних територій поблизу водних об'єктів для їх збереження та для потреб населення.
- Використання більш посухостійких рослин для зелених насаджень.

Додаток 4 Плану дій містить окремий ряд заходів з адаптації до змін клімату у Менській громаді. В таблиці 5 наводимо ці заходи для розділу «Вода»

Таблиця 5

Заходи з адаптації до змін клімату у Менській громаді (розділ «Вода»)

Назва заходу	Зміст заходу	Термін реалізації	Джерела фінанс.	Сума фінансування (грн.)
Запобігання замуленню річки Десна	1. Санітарне підтримання стану річки. 2. Відновлення судноплавного статусу річки Десна. 3. Зменшення руйнівного впливу річки на береги.	2020	Місцевий бюджет, інші бюджети, приватні кошти	1 000 000
Впорядкування мереж водопостачання та водовідведення, очистки води	Розробка Схем оптимізації роботи системи централізованого водопостачання населених пунктів Менської міської об'єднаної територіальної громади	2020	Місцевий бюджет, інші бюджети	100 000

Зауважимо, що у Стратегії згадується, що водойми територіальної громади потребують оздоровлення, а також що межі прибережних захисних смуг та водоохоронних зон не винесенні в натуру.

1.4. План відновлення та розвитку Менської міської територіальної громади

План відновлення було розроблено за підтримки уряду Великої Британії (UK Aid) в рамках проєкту «Надання експертної та технічної підтримки уряду та обласним адміністраціям у розробці й імплементації планів відновлення». План затверджено рішенням 33 сесії Менської міської ради 8 скликання 28.04.2023 № 200.

В Плані в першому розділі Тенденції демографічного та соціально-економічного розвитку, природно-ресурсний потенціал наведена інформація щодо екологічної ситуації у громаді, розглянемо її.

Наявна екологічна ситуація має тенденції до погіршення, що в деяких аспектах вже вимагає невідкладних дій громади (наприклад, необхідність реконструкції очисних споруд). Крім того, військові дії на території області створили додаткові екологічні проблеми, що вплинули на стан місцевого бізнесу (згідно результатів опитування). 19% місцевих суб'єктів бізнесу зазначили про виникнення нової перешкоди – необхідність розмінування земель сільськогосподарського призначення.

Наявність водних (9% території громади) та лісових (3% території громади) ресурсів, відносно екологічне благополуччя створюють сприятливі умови для розвитку на теренах Менської громади сфери оздоровлення та рекреації. В місті Мена діє зоологічний парк загальнодержавного значення (комунальне підприємство обласної ради), який надає атракційні послуги та привертає увагу відвідувачів із Чернігівської області та інших областей.

На території громади знаходиться низка заповідників загальнодержавного та місцевого значення, а також пам'ятки природи та заповідні території місцевого значення:

- парк дендрологічного типу із системою ставків в селі Стольне;

- зоологічний заказник національного значення «Комаретський» (1,085 га) та заказник місцевого значення «Чамарове» (80 га);
- гідрологічні заказники місцевого значення «Блиствівське» (400 га), «Киселівське» (162 га), «Конохове» (54 га), «Круча» (117 га), «Штани» (363 га);
- ландшафтний заказник місцевого значення «Макошинський» (1060 га);
- заповідні території: урочища «Макошине» (126 га) та «Стольненське» (578 га);
- пам'ятки природи місцевого значення: урочища «Бурімка» (5 га) та «Лош» (5 га), озера «Тихе» (6 га), «Гайтан» (5 га) та «Топильне» (10 га).

На території громади знаходиться також пам'ятка садово-паркового мистецтва «Стольненський парк» (11,2 га, заснований у ХІХ столітті) та пам'ятка природи – єдиний в Україні «п'яний» або «танцюючий ліс» (біля села Осьмаки).

Екологічна ситуація у громаді є стабільно, але на сьогоднішній день існує значна кількість ризиків погіршення стану навколишнього природного середовища у перспективі.

Серйозною проблемою для навколишнього середовища є сільське господарство, яке використовує велику кількість добрив та пестицидів та сприяє зниженню якості ґрунту і рівня ґрунтових вод.

Одним з найбільших забрудників навколишнього середовища громади є тверді відходи. Нерозвинена система утилізації відходів та сегрегації сміття призводить до подальшого забруднення навколишнього середовища. Відходи, як правило, викидаються на незаконні звалища.

Вкрай актуальною проблемою (з точки зору подальшого розвитку інфраструктури громади) є низький рівень каналізування території громади (14%), що спричиняє просочування стічних вод у ґрунт та забруднення води. Як результат – ґрунтові води та вода у криницях погіршуються і стають все менш якісними.

Людський фактор також є однією зі складових процесів погіршення навколишнього природного середовища громади. Екологічна культура та обізнаність мешканців громади є невисокою через нерегулярність у проведенні екологічних освітніх заходів. Як наслідок – періодично виникає негативний масштабний антропогенний вплив на місцеву екологію (напр., спалювання сміття і сухої трави).

Військова активність на території громади (окупація) на початку 2022 року призвела до забруднення незначної частки земель сільськогосподарського призначення (ті, що потребують розмінування та/або обстеження).

На сьогоднішній день найбільш пріоритетними першочерговими кроками на шляху до відновлення та сталого розвитку громади мають стати: запровадження цілісної системи поводження з твердими побутовими відходами; розвиток системи водопостачання та водовідведення.

Що стосується річок громади, то План містить один захід, це – Реконструкція комплексу очисних споруд м. Мена, який розташований за межами міста Мена Менської міської територіальної громади Корюківського району Чернігівської області.

1.5. Програма забезпечення питного водопостачання та заходів з реалізації очищення стічних вод на території населених пунктів Менської міської територіальної громади на 2025-2027 роки

Програма «Забезпечення питного водопостачання та заходів з реалізації очищення стічних вод на території населених пунктів Менської міської територіальної громади на 2025-2027 роки» була затверджена Менською міською радою грудня 2024 року, рішення № 723.

Наводимо короткий зміст цієї Програми. На початку опис проблеми. Загальна протяжність водопровідної мережі в населених пунктах громади становить 79,482 км., каналізаційної – 17,87 км. ТОВ «Менський комунальник» обслуговує водогін загальною протяжністю 40,982 км та каналізаційну мережу – 10,870 км, що знаходиться у комунальній власності громади. Але фактично по місту протяжність водогону є більшою і нагальним є питанням взяття його на баланс, оскільки неможливо здійснювати його обслуговування.

По населеним пунктам громади обслуговує водогін КП «Менакомунпослуга» загальною протяжністю водопровідної мережі 38,5 км, каналізаційної мережі – 7 км.

Централізоване водопостачання наявне ще в 8 населених пунктах громади, а саме в селах Семенівка (0,5 км), Блестова (2 км), Величківка (21,5 км), Бірківка (0,6 км), Ліски (1,5 км), Слобідка (2,2 км), Стольне (3,4 км) та селищі міського типу Макошино (6,8 км). Водовідведення смт. Макошине 7 км. Деякі мережі перебувають в незадовільному стані, а саме: в селах Величківка, Ліски та Бірківка.

На даний час в місті Мена відсутні робочі очисні споруди, і місто користується очисними спорудами ПП КФ «Прометей» філії «Менський сир». Дуже важливим є відновлення роботи міських очисних споруд, для забезпечення екологічної безпеки, надання якісних послуг, та покращення інвестиційної привабливості громади.

Метою програми є поліпшення забезпечення населення питною водою нормативної якості в межах науково обґрунтованих нормативів питного водоспоживання, відновлення, охорона та раціональне використання джерел питного водопостачання, розвиток мережі централізованого забезпечення споживачів питною водою, підвищення ефективності та надійності її функціонування, забезпечення конституційних прав громадян на достатній життєвий рівень та екологічну безпеку.

Основними завданням є:

- забезпечення населення якісною питною водою.
- взяття на баланс водопровідних та каналізаційних мереж збудованих кооперативами та мереж власники яких не визначені;
- охорона і раціональне використання джерел питного водопостачання;
- розвиток та реконструкція систем водопостачання та водовідведення;
- покращення стану інженерних мереж, споруд та систем водопостачання, зон санітарної охорони джерел водопостачання;
- створення сприятливих умов для залучення інвестиційних ресурсів з метою технічного переоснащення систем питного водопостачання та водовідведення;
- розширення мережі водопостачання та водовідведення Менської ТГ шляхом будівництва нових ділянок водопроводів та каналізаційних колекторів.

Напрями та заходи виконання Програми. Необхідно розробити ряд проектів, реалізація яких дасть змогу значно поліпшити ситуацію з водопостачанням в населених пунктах громади, а саме:

- роботи з реконструкції системи водопостачання міста Мена шляхом будівництва нових артезіанських свердловин;
- замовлення проектно-кошторисної документації для здійснення реконструкції систем водовідведення;
- завершити реконструкцію КНС №1 в м. Мена;
- відновлення роботи міських очисних споруд;
- закінчити реалізацію проекту «Реконструкція системи водопостачання з облаштуванням покриття дорожньої мережі по вул. Приозерна, Андрейченка Максима, Калинова в м. Мена Чернігівської області (з виділенням черговості)».
- покращити якість води, шляхом змішування з водою, що подається з бучацького горизонту для досягнення показників якості води згідно вимогам ГОСТ 2874-82, по вул. Чернігівський шлях пробурено

свердловину №9 на сеноман-нижньокрейдний горизонт, глибиною 560 м., дебітом 37 м³.

Удосконалення водозаборів джерел питного водопостачання та технологій підготовки питної води передбачає:

- проведення інвентаризації водозаборів підземних вод сільських населених пунктів з визначенням техніко-економічних, санітарно-епідеміологічних та екологічних критеріїв водозаборів;
- здійснення робіт із вдосконалення конструкцій водозабірних свердловин, фільтрів, підйомного обладнання, контрольно-вимірювальної апаратури.

Ми вибрали заходи Програми, які, на нашу думку, матимуть найбільш позитивний вплив на стан водотоків Менської громади (див. Таблицю 6).

Таблиця 6

Вибрані заходи Програми, які матимуть найбільш позитивний вплив на стан водотоків громади

№	Зміст заходу	Термін виконання	Відповідальні виконавці	Обсяг фінансування, тис. грн.
7	Реконструкція комплексу очисних споруд м.Мена, який розташований за межами міста Мена, Менської міської територіальної громади, Корюківського району, Чернігівської області Вартість будівельних робіт	2025-2027 роки	Менська міська рада, підприємства, що надають послуги з водопостачання та водовідведення	Всього: 22000,0 з них: 2025 р.- 22000,0
12	Реконструкція каналізаційної мережі від буд.2 до буд. 6 по вул. Корольова та до вул. Героїв АТО в м. Мена, Чернігівської області Виконання топографічної зйомки М 1:500 Виготовлення проєктно-кошторисної документації та проведення експертизи Вартість будівельних робіт	2025-2027 роки	Менська міська рада, підприємства, що надають послуги з водопостачання та водовідведення	Всього: 2680,0 2025 рік-2680,0 в тому числі: 30 150 2500,0

13	Реконструкція очисних споруд в с. Макошине	2025-2027 роки	Менська міська рада, підприємства, що надають послуги з водопостачання та водовідведення	Всього: 10240,0 з них: 2025 р.-240,0 2026 р.-10000,0 2027 р. – 0 в тому числі: 40,0 200,0 10000,0
	Топографічної зйомки М 1:500			
	Виготовлення проєктно-кошторисної документації та проведення експертизи			
	Вартість будівельних робіт			
18	Поточний ремонт зливової каналізації (5 відрізків)	2025-2027 роки	Менська міська рада, підприємства, що надають послуги з водопостачання та водовідведення	Всього: 900,0 з них: 2025 р.-300,0 2026 р.-300,0 2027 р.-300,0

1.6. Програма соціального і економічного розвитку Менської міської територіальної громади на 2025 рік

Програма соціального і економічного розвитку Менської міської територіальної громади на 2025 рік затверджена рішенням № 749 від 19 грудня 2024 р 56 сесії Менської міської ради 8 скликання.

Згідно з Переліком місцевих цільових програм, які передбачається фінансувати у 2025 році (Додаток 2 до Програми соціального і економічного розвитку Менської міської територіальної громади на 2025 рік) слід навести три програми, реалізація яких сприятиме покращенню екологічного стану водотоків громади: це Програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення малих річок та водойм на території Менської міської територіальної громади на 2025-2027 роки, Програма заліснення малопродуктивних земельних угідь на 2022-2025 роки, Забезпечення питного водопостачання та заходів з реалізації очищення стічних вод на території

населених пунктів Менської міської територіальної громади на 2025-2027 роки.

В програмі зазначається, що у 2025 році планується продовжити вирішення проблеми закріплення за лісокористувачами всіх лісів, що обліковуються в землях державної власності і не надані в користування, а також збільшити лісистість та покращити якісну структуру лісових насаджень на території громади, зокрема заліснення берегових смуг водойм, малопродуктивних та порушених земель, а також створення захисних лісопосадок вздовж автомобільних доріг.

На території Менської міської територіальної громади протікає 16 річок та налічується більше 50 площинних водних об'єктів (озера, ставки, водосховища, технологічні водойми). Останнім часом спостерігається інтенсивне евтрофування, яке призводить до посилення процесів «цвітіння», заростання та замулення водних об'єктів. Через густі зарості водної рослинності, зменшується проточність водного об'єкта, знижується вміст розчинного кисню у воді, що призводить до збіднення біорізноманіття водної екосистеми (гине риба та інші організми), призводить до забруднення місць відпочинку. Найкращим варіантом боротьби із заростанням водних об'єктів, стане використання сучасної установки класу амфібії із додатковим обладнанням у комплекті (орієнтовна вартість установки 9,5 млн. грн).

Придбання багатофункціональної самохідної установки класу амфібія Truxor із додатковим обладнанням у комплекті (або аналог) для очищення водойм та річок в Менській громаді (9500,0 тис. грн.) передбачено в переліку Пріоритетних об'єктів, які доцільно фінансувати із залученням коштів державного, місцевих бюджетів, коштів інвесторів та благодійної допомоги у 2025 році, який представлено у додатку 3 до Програми соціального і економічного розвитку Менської міської територіальної громади на 2025 рік

Розроблено та затверджено проектно-кошторисну документацію «Реконструкція комплексу очисних споруд м. Мена, який розташований за

межами міста Мена, Менської міської територіальної громади, Корюківського району, Чернігівської області». В наступному році планується продовжити роботу над залученням коштів для реалізації даного проекту.

1.7. Програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення малих річок та водойм на території Менської міської територіальної громади на 2025 – 2027 роки

Програму розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення малих річок та водойм на території Менської міської територіальної громади на 2025 – 2027 роки було затверджено 19 грудня 2024 року рішенням № 735 56 сесії Менської міської ради 8 скликання. Ця програма безпосередньо пов'язана із темою і метою даного проекту і тому наводимо цю програму в повному обсязі. Також, для порівняння і відстеження питання оздоровлення річок і водойм громади наводимо у Таблиці 8 заходи та обсяги фінансування передбачені Програмою розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення малих річок та водойм на території Менської міської територіальної громади на 2022-2025 роки.

I. Загальні положення

Програма розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення малих річок на території Менської міської територіальної громади на 2025-2027 роки (далі – Програма) розроблена у відповідності до Водного кодексу України, Земельного кодексу України, Закону України «Про охорону навколишнього природного середовища», Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Директиви 2000/60/ЕС Європейського Парламенту та Ради від 23.10.2000 року.

Необхідність розробки Програми викликана несприятливою ситуацією у гідрологічному режимі, санітарному стані та ландшафтній структурі басейнів малих річок та руслових ставків. Малі ріки є дуже чутливими до антропогенного впливу.

Програма спрямована на розв'язання проблеми відновлення водних екосистем малих річок.

II. Аналіз причин виникнення проблеми та обґрунтування необхідності її розв'язання.

На території Менської міської територіальної громади налічується 15 малих річок: річка Мена довжиною 43 км; річка Рівчак довжиною 11,9 км (на території Покровсько-Слобідського старостинського округу), річка Дягова (на території Дягівського, Волосківського старостинських округів) довжиною 23 км; річка Сперш довжиною 8,46 км (починається біля населених пунктів Нові Броди, Садове, Данилівка); річка Берествиця довжиною 11,0 км (на території Покровсько-Слобідського старостинського округу); річка Стара Десна довжиною 18 км (на території Лісківського старостинського округу); річка Пулка довжиною 15,9 км (на території Блистівського старостинського округу); річка Веприк довжиною 7,5 км (на території Блистівського старостинського округу); річка Десенка довжиною 4,3 км (на території Лісківського, Блистівського старостинських округів); річка Кривуша довжиною 6,6 км (на території Лісківського старостинського округу); річка Блистовенька довжиною 6,06 км (на території Блистівського старостинського округу); річка Титовка довжиною 5,06 км (на території Макошинського старостинського округу); річка Лож довжиною 2,12 км (на території Макошинського та Лісківського старостинських округів); річка Бехова довжиною 5,11 км (на території Макошинського старостинського округу); річка Картань довжиною 8,9 км (на території Макошинського старостинського округу). В тому числі, одне водосховище площею 149,5 га в селі Феськівка, 34 заплавлених озер та 16 руслових ставків, 7 ставків копанів та три технологічні водойми. Крім того, по території Менської міської територіальної громади

протікають такі річки, затоки, канали, які маючи незначну площу не ввійшли до інвентаризаційної інформації.

Аналіз стану малих річок та їх басейнів свідчить, що більшість з них замулені, виснажені, на значній довжині зарослі чагарниково-болотною рослинністю. Проведені дослідження якості води в малих річках України за шістьма позиціями виявили кричущу ситуацію. Немає жодної річки України в якій би текла «дуже чиста» або «чиста» вода. Проблема посилюється стократно від того, що малі річки впадають у великі водні артерії. А три четверті водопостачання в Україні здійснюється з поверхневих водних джерел. Тому, необхідним є прийняття негайних радикальних заходів на відродження малих річок.

Гідрографічна мережа Менської міської територіальної громади належить до басейну р. Десна. Малі річки формують більшу частину гідрологічної мережі Менської міської територіальної громади, проте мають найнижчу, порівняного з більшими водотоками, здатність до самоочищення, та буферну ємність екосистем.

Територія басейну річки Десна в межах Менської міської територіальної громади є територією, яка зазнає навантаження на водні об'єкти у процесі внаслідок інтенсивного ведення сільського господарства, що зазнає значного антропогенного впливу.

Недостатня узгодженість першочергових і довгострокових планових завдань, відсутність інтегрованого басейнового підходу до розв'язання екологічних проблем та чіткої координації природоохоронних заходів, недостатнє фінансування безпосередньо природоохоронних заходів призводить до порушення природних умов функціонування річкових екосистем.

III. Мета програми

Перетворення басейнів малих річок у стабільні ландшафти з дотриманням екологічних нормативів, як це передбачено Водним кодексом України та Водною Рамковою Директивою Європейського Союзу, з «добрим»

станом поверхневих вод, відновлення їх рекреаційної та туристичної привабливості.

Ця Програма спрямована на реалізацію державної політики щодо поліпшення екологічного стану малих річок і їх водозбірних басейнів, як однієї із головних складових забезпечення якісною водою населення і галузей економіки та розв'язання місцевих водогосподарських і екологічних проблем.

Розв'язання проблем екологічного оздоровлення та відродження малих річок району та їх водозбірних басейнів можливе за умов поєднання державних та місцевих ресурсів та ініціатив.

В основу реалізації Програми покладено принцип об'єднання зусиль державних органів виконавчої влади, органів місцевого самоврядування та недержавних організацій для розв'язання проблем пов'язаних з незадовільним санітарно-екологічним і гідрологічним станом малих річок району та їх водозбірних басейнів.

IV. Етапи виконання заходів Програми

Головними завданнями є:

- розчищення русел річок і покращення їх гідрологічного та санітарного стану;
- розчищення та благоустрій водойм і покращення загальної гідрологічної ситуації в водозбірних басейнах малих річок;
- упорядкування прибережних захисних смуг та створення захисних насаджень вздовж річок;
- відновлення сприятливого гідрологічного та санітарного стану річок шляхом відродження їх витоків та природних джерел;
- реалізація перспективних заходів щодо розчищення русел річок і покращення їх гідрологічного та санітарного стану;
- паспортизація водних об'єктів;
- виконання робіт по догляду за річками.

Впродовж реалізації Програми передбачається здійснювати інформування громадськості, водокористувачів, місцевих органів влади щодо виконання заходів Програми.

V. Комплекс заходів за основними напрямками дій щодо екологічного оздоровлення всіх малих річок та р. Десна та р. Мена, які знаходяться на території Менської міської територіальної громади

Для досягнення основної мети Програми передбачається розробити і реалізувати проекти та заходи за такими пріоритетними напрямками:

Екологічне покращення, розчищення, регулювання русла та поліпшення санітарного стану річки.

Реалізація заходів даного напрямку передбачає відновлення та підтримання сприятливого гідрологічного режиму річки Десна та її притоків, зокрема:

- розчищення від сміття прибережних смуг;
- розчищення русла річки Мена та її притоків.

1) Упорядкування прибережних захисних смуг.

Реалізація заходів даного напрямку передбачає забезпечення виконання робіт з метою створення сприятливого режиму річки Мена та її притоків, попередження її забруднення, засмічення і вичерпання, знищення навколо водних рослин і тварин, а також зменшення коливань стоку, створення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг річки відповідно до ст.10, 87 Водного кодексу України, «Порядку користування землями водного фонду» затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 13.05.1996р. № 502, а саме:

- забезпечення виконання робіт, пов'язаних із облаштуванням та упорядкуванням прибережних захисних смуг;
- відновлення рослинного покриву на берегах річки Мена та її притоків;
- підтримання встановленого режиму на територіях водоохоронних зон та прибережних захисних смуг.

2) Формування інформаційного простору щодо питань інтегрованого управління водними ресурсами та збереження біорізноманіття та екологічної свідомості населення.

Реалізація даного заходу передбачає:

- проведення заходів щодо екологічної освіти населення;
- забезпечення регулярного інформування засобами масової інформації населення про екологічну ситуацію, факти порушення природоохоронного законодавства та плани будівництва об'єктів, що можуть мати негативний вплив на стан річки;
- виготовлення агітаційної поліграфічної продукції екологічного спрямування;
- сприяння впровадженню безперервної екологічної освіти в усіх навчальних закладах;
- покращення взаємодії природоохоронних і водогосподарських установ зі ЗМІ, екологічної свідомості населення;
- залучення учнівської та студентської молоді до природоохоронної діяльності;
- проведення лекторіїв і конкурсів на екологічну тематику;
- забезпечення регулярного проведення конкурсів дитячих малюнків і творів тощо.

VI. Механізми забезпечення виконання Програми

1. Нормативно-правове забезпечення Програми

Для забезпечення реалізації Програми приймаються відповідні рішення Менською міською радою з питань схвалення Програми на місцевому рівні; забезпечення щорічних видатків місцевих бюджетів на виконання заходів програми; координації та контролю за виконанням заходів програми тощо.

2. Фінансове забезпечення Програми

Фінансування Програми здійснюватиметься за рахунок коштів Державного бюджету України, місцевого бюджету в межах видатків,

затверджених на відповідний рік за відповідним напрямком, виходячи з фінансових можливостей, а також із залученням інших джерел фінансування (орендарів водних об'єктів, водокористувачів, громадських організацій, грантів, грантових програм; благодійних внесків та інші кошти, незаборонені чинним законодавством).

Основні заходи передбачені Програмою та обсяги фінансування наведені в додатку (додаток додається).

VII. Очікувані результати виконання Програми

Реалізація Програми забезпечить вирішення найбільш гострих питань щодо розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення всіх малих річок, в тому числі р. Мена, водойм, руслових ставків на території Менської міської територіальної громади.

Виконання Програми передбачає реалізацію заходів щодо розчищення та упорядкування русел річок, облаштування та упорядкування прибережних захисних смуг, догляду за річками і джерелами, здійснення паспортизації водойм, створення водоохоронних зон та прибережних захисних смуг річок.

Таблиця 7

Заходи та обсяги фінансування передбачені Програмою розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення малих річок та водойм на території Менської міської територіальної громади на 2025-2027 роки (Додаток до Програми)

п/н	Заходи	2025 р., тис. грн	2026 р., тис. грн	2027 р., тис. грн	Опис
1	Розчищення русел річок, покращення їх гідрологічного, санітарного, екологічного стану. Проведення робіт з штучного відтворення (заригблення) водних біоресурсів відповідно до розроблених науково-біологічних обґрунтувань по обсягам вселення	550	440	280	Річки та внутрішні водойми, розташовані на території Менської міської територіальної громади
2	Розчищення та благоустрій водойм (видалення дерев, прибирання сміття, укріплення берегів, покращення їх санітарного стану)	120	160	100	Річки та внутрішні водойми, розташовані на території Менської міської територіальної громади
3	Покращення загальної гідрологічної ситуації в водозбірних басейнах малих річок (ремонт гідротехнічних споруд, дамб, та шляхів вдовж берегів)	200	100	50	Річки та внутрішні водойми, розташовані на території Менської міської територіальної громади
4	Упорядкування прибережних захисних смуг та створення захисних насаджень вздовж річок.	350	150	140	Річки та внутрішні водойми, розташовані на території Менської міської територіальної громади

п/н	Заходи	2025 р., тис. грн	2026 р., тис. грн	2027 р., тис. грн	Опис
5	Відновлення сприятливого гідрологічного та санітарного стану річок шляхом відродження їх витоків та природніх джерел, розчищення та облаштування природних джерел	270	175	100	Річки та внутрішні водойми, розташовані на території Менської міської територіальної громади
6	Виконання робіт по догляду за річками	160	125	130	Річки та внутрішні водойми, розташовані на території Менської міської територіальної громади
7	Проведення робіт з паспортизації водних об'єктів (озера, ставки та інші водні об'єкти)	250	450	600	Річки та внутрішні водойми, розташовані на території Менської міської територіальної громади
8	Виготовлення проектно-кошторисної документації на передбачені види робіт (у разі необхідності)	100	50	50	Проектно-технічна документація на передбачені види робіт об'єкти
Всього 5 100 000 грн:		2000	1650	1450	-

Таблиця 8

Заходи та обсяги фінансування передбачені Програмою розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення малих річок та водойм на території Менської міської територіальної громади на 2022-2025 роки (Додаток до Програми)

п/н	Заходи	2022 р., тис. грн	2023 р., тис. грн	2024 р., тис. грн	2025 р., тис. грн	Опис
1	Розчищення русел річок і покращення їх гідрологічного та санітарного стану.	550	440	280	270	Річки та внутрішні водойми, розташовані на території Менської міської територіальної громади
2	Розчищення та благоустрій водойм (видалення дерев, прибирання сміття, укріплення берегів)	120	160	100	40	Річки та внутрішні водойми, розташовані на території Менської міської територіальної громади
3	Покращення загальної гідрологічної ситуації в водозбірних басейнах малих річок (ремонт гідротехнічних споруд, дамб, та шляхів вдовж берегів)	200	100	50	50	Річки та внутрішні водойми, розташовані на території Менської міської територіальної громади
4	Упорядкування прибережних захисних смуг та створення захисних насаджень вздовж річок.	350	150	140	170	Річки та внутрішні водойми, розташовані на території Менської міської територіальної громади
5	Відновлення сприятливого гідрологічного та санітарного стану річок шляхом відродження їх витоків та природніх джерел, розчищення та облаштування природних джерел	270	175	100	140	Річки та внутрішні водойми, розташовані на території Менської міської територіальної громади

п/н	Заходи	2022 р., тис. грн	2023 р., тис. грн	2024 р., тис. грн	2025 р., тис. грн	Опис
6	Виконання робіт по догляду за річками	160	125	130	140	Річки та внутрішні водойми, розташовані на території Менської міської територіальної громади
7	Облаштування водопою для худоби	190	50	50	50	Менська міська територіальна громада
8	Виготовлення проектно-кошторисної документації на вище передбачені види робіт	100	50	50	50	Проектно-технічна документація на вище перераховані об'єкти
Всього 5 000 000 грн:		1940	1250	900	910	-

II. ДОВКІЛЛЄВІ СТРАТЕГІЇ, ПРОГРАМИ І ПЛАНИ ЧЕРНІГІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ

2.1. Паспорт Чернігівської області за 2023 рік

Паспорт Чернігівської області за 2023 рік підготовлено Департаментом екології та природних ресурсів Чернігівської обласної державної адміністрації. Він, на відміну від Паспорту Менської громади, містить більше інформації про стан і проблеми водних об'єктів. Наведено інформацію про державний моніторинг вод р. Мена (один контрольний створ, у якому здійснювалось вимірювання, всього відібрано та проаналізовано 12 проб води, визначено 168 показників) і інформацію про регіональні (місцеві) природоохоронні програми (для Менської громади зазначено Програму розвитку водного господарства та екологічного оздоровлення малих річок та водойм на території Менської міської об'єднаної територіальної громади на 2020-2024 роки і що у звітному році за програмою виділено 770 тис. грн). У документі надано Перелік територій та об'єктів природно-заповідного фонду загальнодержавного та місцевого значення, розташованих у Чернігівській області станом на 01.01.2024 року (гідрологічні об'єкти наведено у таблиці 9) і Перелік територій та об'єктів екологічної мережі Чернігівській області. Щодо результатів моніторингу, то надані середньорічні концентрації забруднюючих речовин у контрольних створах водних об'єктів регіону за даними водокористувачів, які скидають зворотні води у поверхневі водні об'єкти, для р.Мена це результати за одним створом, м.Мена нижче моста (див. таблицю 10).

Таблиця 9

Перелік територій та об'єктів природно-заповідного фонду (гідрологічних) загальнодержавного та місцевого значення, розташованих у Менській ОТГ Чернігівській області станом на 01.01.2024 року

№	Назва об'єкту	Тип	Площа, га	Адміністративне розташування та місцезнаходження об'єкта ПЗФ	Назва землекористувача (землевласника), у віданні якого знаходиться об'єкт ПЗФ	Рішення, згідно з яким створено (оголошено) даний об'єкт ПЗФ, змінено його площу тощо	Наявність Форми 1 ДКПЗФ (рік заповнення, оновлення)	Наявність карти
341	Штани	гідрологічний заказник місцевого значення	363,00	Менська ОТГ Корюківський район (бувший Менський), с.с. Волосківці, Городище	Менська міська рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 24.12.1979 року №561; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
593	Кут	гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення	77,20	Менська ОТГ Корюківський район (бувший Менський), м.Мена	Менська міська рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 24.12.1990 року №335	наявна від 2015р.	+
336	Блистовське	гідрологічний заказник місцевого значення	400,00	Менська ОТГ Корюківський район (бувший Менський), с.Блистова	Менська міська рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
337	Киселівський	гідрологічний заказник місцевого значення	162,00	Менська ОТГ Корюківський район (бувший Менський), с.с. Киселівка, Величківка	Менська міська рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 24.12.1979 року №561; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
338	Конохове	гідрологічний заказник місцевого значення	54,00	Менська ОТГ Корюківський район (бувший Менський), с.Блистова	Менська міська рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+

№	Назва об'єкту	Тип	Площа, га	Адміністративне розташування та місцезнаходження об'єкта ПЗФ	Назва землекористувача (землевласника), у віданні якого знаходиться об'єкт ПЗФ	Рішення, згідно з яким створено (оголошено) даний об'єкт ПЗФ, змінено його площу тощо	Наявність Форми 1 ДКПЗФ (рік заповнення, оновлення)	Наявність карти
339	Круча	гідрологічний заказник місцевого значення	117,00	Менська ОТГ Корюківський район (бувший Менський), смт. Макошино	Менська міська рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
594	Озеро «Гайтан»	гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення	5,00	Менська ОТГ Корюківський район (бувший Менський), смт.Макошино	Менська міська рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.04.1964 року №236; рішення Чернігівського облвиконкому від 10.06.1972 року №303; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+
595	Озеро «Тихе»	гідрологічна пам'ятка природи місцевого значення	6,00	Менська ОТГ Корюківський район (бувший Менський), с.Максаки	Менська міська рада	рішення Чернігівського облвиконкому від 27.04.1964 року №236; рішення Чернігівського облвиконкому від 10.06.1972 року №303; рішення Чернігівського облвиконкому від 27.12.1984 року №454; рішення Чернігівського облвиконкому від 28.08.1989 року №164	наявна від 2015р.	+

Таблиця 10

Середньорічні концентрації забруднюючих речовин у контрольних створах водних об'єктів регіону за даними водокористувачів, які скидають зворотні води у поверхневі водні об'єкти

Місце спостереження за якістю води	Показники складу та властивостей																
	ХСК, мг/дм ³	Розчинний кисень, мг/дм ³	БСК ₅ , мг/дм ³	Хлор, мг/дм ³	Амоній сольовий, мг/дм ³	Нітриди, мг/дм ³	Нітрати, мг/дм ³	Кальцій, мг/дм ³	Сульфати, мг/дм ³	Магній, мг/дм ³	Завислі реч., мг/дм ³	Натрій, мг/дм ³	Калій, мг/дм ³	Цинк, мг/дм ³	Мідь, мг/дм ³	Гідрокарбонати, мг/дм ³	Фосфор, мг/дм ³
м. Мена (нижче міста)	43,52	5,24	2,68	16,25	0,56	0,011	0,159	79,63	25,15	17,77	-	13,48	3,21	-	-	300,8	0,172

*- виконання програми державного моніторингу вод в Чернігівській області здійснюється профільними організаціями.

За інформацією Деснянського басейнового управління водних ресурсів, у зв'язку з військовим станом та бойовими діями, які відбувалися в звітному періоді на прикордонних територіях, відбір проб в частині операційного моніторингу на виконання фізико-хімічних показників з транскордонних пунктів моніторингу у 2023 році не здійснювався.

2.2. Стратегія сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року

Стратегія сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року затверджена рішенням двадцять другої сесії обласної ради восьмого скликання (рішення № 3-22/VIII від 14 березня 2025 року). Наводимо інформацію зі Стратегії, що стосується екологічного стану водних об'єктів громади.

Загалом, на екологічний стан поверхневих вод області впливають скиди недостатньо очищених стічних вод внаслідок неефективної роботи каналізаційно-очисних споруд, невнесення в природу прибережних захисних смуг і водоохоронних зон, а також їх недотримання, насамперед у населених пунктах, засмічення водойм побутовими відходами.

Головними забруднювачами поверхневих водних об'єктів є підприємства житлово-комунального господарства, які скидають недостатньо очищені стічні води.

Проблемою практично всіх очисних споруд, які приймають комунально-побутові стічні води, є використання населенням фосфатовмісних миючих засобів, що, у свою чергу, призводить до високих показників вмісту фосфатів на виході з очисних споруд. Існуючі технологічні регламенти роботи очисних споруд наразі не можуть забезпечити ефективну очистку зворотних вод, і, як наслідок, фіксується скид недостатньо очищених стічних вод до поверхневих водних об'єктів із перевищенням гранично допустимих показників вмісту фосфатів. Загалом ці проблеми пов'язані зі зношеністю обладнання та відсутністю коштів на проведення поточних ремонтних робіт чи реконструкції в цілому.

За даними суб'єктів системи моніторингу області, на Чернігівщині гідрохімічні показники якості поверхневих вод у створах спостереження загалом не зазнали значних змін і переважно відповідали гранично допустимим концентраціям для водойм рибогосподарського призначення.

Розглянемо Стратегічні і оперативні цілі які стосуються екологічного стану водних об'єктів громади.

Стратегічна ціль 1. Чернігівщина – безпечний регіон.

Оперативна ціль 1.5. Екологічна безпека, адаптація до зміни клімату.

В таблиці 11 зробили вибірку оперативних цілей і завдань які стосуються екологічного стану водних об'єктів Менської громади

Таблиця 11

Перелік оперативних цілей і завдань які стосуються екологічного стану водних об'єктів Менської громади

Оперативна ціль	Завдання
1.5.1. Захист та відновлення навколишнього природного середовища, пом'якшення наслідків зміни клімату	<ul style="list-style-type: none">– забезпечення модернізації, технічного переоснащення та приведення у відповідність до європейських стандартів регіональних систем гідрометеорологічних спостережень за забрудненням навколишнього природного середовища– розроблення системи комплексного моніторингу територій техногенних та екологічних катастроф, визначення умов проживання населення на таких територіях, провадження на них господарської діяльності– забезпечення моніторингу стану основних компонентів довкілля– відновлення антропогенно змінених екосистем– збереження біорізноманіття та забезпечення розвитку заповідних територій– створення об'єктів природно-заповідного фонду, підвищення рівня поінформованості населення про рекреаційні та освітні послуги, які є доступними на природоохоронних територіях– розчищення та регулювання русел річок і водойм– відновлення екосистем річок– будівництво і модернізація інфраструктури систем водовідведення та очисних споруд, у тому числі зливових і талих вод– регулювання викидів забруднюючих речовин в атмосферне повітря

Оперативна ціль	Завдання
	<ul style="list-style-type: none"> – прийняття технологічних та природоорієнтованих рішень з урахуванням оцінки впливу на довкілля – сприяння впровадженню заходів з декарбонізації промислових підприємств, в т.ч. при їх відновленні – сприяння в реалізації заходів з адаптації сільськогосподарських підприємств до викликів/нових умов, що виникають внаслідок кліматичних змін (впровадження нових культур, оптимізація агротехнологій, тощо) – захист та відновлення лісових насаджень – захист земель і будівель від підтоплень – рекультивація земель та водойм після руйнувань та забруднень – консервація деградованих, малопродуктивних та техногенно забруднених земель – створення нових та реконструкція існуючих полежахисних лісових смуг та інших захисних насаджень – розвиток зон зелених насаджень спеціального призначення територій населених пунктів
<p>1.5.2. Безпечне збирання, перевезення, відновлення і видалення відходів</p>	<ul style="list-style-type: none"> – сприяння процесам екологічно безпечного збирання, перевезення, відновлення та видалення відходів – оброблення та видалення непридатних до використання ХЗР – розбудова інфраструктури управління побутовими відходами на території області – запровадження нових технологій та форм організації управління твердими побутовими відходами – розробка Регіонального плану управління відходами, Чернігівської області та його коригування – - облаштування існуючих та створення нових кластерних полігонів твердих побутових відходів Чернігівської області – - розроблення та виконання проєктів рекультивації місць розміщення відходів на території Чернігівської області – придбання та встановлення установок, обладнання та машин для збирання, перевезення, перевантаження, пресування, сортування, відновлення та/або видалення

Оперативна ціль	Завдання
	<p>відходів, транспортування, перероблення, знешкодження та складування відходів</p> <ul style="list-style-type: none"> – облаштування сміттєзвалищ – будівництво об'єктів приймання, сортування, перевантаження відходів для здійснення операцій з відновлення або видалення твердих побутових відходів – придбання контейнерів та впровадження роздільного збору твердих побутових відходів – проведення освітньо-інформаційної кампанії серед населення щодо екологічної необхідності постійного та правильного управління побутовими відходами та важливості впровадження роздільного збирання твердих побутових відходів
<p>1.5.3. Створення умов для управління відходами, що утворилися внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій за підходами циркулярної економіки</p>	<ul style="list-style-type: none"> – підготовка інфраструктури для збирання відходів, що утворилися на території області у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій – оновлення матеріально-технічної бази щодо управління відходами, що утворилися у зв'язку з пошкодженням (руйнуванням) будівель та споруд внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій або проведенням робіт з ліквідації їх наслідків
<p>1.5.4. Підвищення рівня обізнаності населення щодо екологічних проблем та наслідків зміни клімату</p>	<ul style="list-style-type: none"> – проведення інформаційно-роз'яснювальних кампаній щодо екологічних проблем та наслідків зміни клімату – організація освітньо-виховних заходів з формування екологічної культури та свідомості населення – проведення екологічних конкурсів – популяризація екоініціатив

Базові, проміжні та цільові значення індикаторів досягнення оперативної цілі 1.5. «Екологічна безпека, адаптація до зміни клімату», визначених Стратегією сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року наведено у таблиці 12.

Базові, проміжні та цільові значення індикаторів досягнення оперативної цілі 1.5. «Екологічна безпека, адаптація до зміни клімату», визначених Стратегією сталого розвитку Чернігівської області на період до 2027 року

Найменування оперативної цілі Стратегії	Найменування індикатора, одиниця виміру	Джерело інформації	Базове значення індикатора на 01.01.2024	Проміжне значення індикатора на			Цільове значення індикатора на 01.01.2028
				01.01.2025	01.01.2026	01.01.2027	
1.5. Екологічна безпека, адаптація до зміни клімату	Кількість територій та об'єктів природно-заповідного фонду, од.	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської обласної державної адміністрації	681	682	684	685	687
	Кількість затверджених регіональних та місцевих стратегічних документів і планів заходів з їх реалізації (з урахуванням кліматичних заходів), од.		1	1	1	1	1
	Кількість розроблених проєктів землеустрою щодо організації і встановлення меж територій об'єктів природно-заповідного фонду, од.		38	20	11	10	11
	Площа земель територій та об'єктів природно-заповідного фонду, тис га		263,32	263,68	264,0	264,15	264,62
	Питома вага фактичної площі природно-заповідного фонду до площі адміністративно-територіальної одиниці,%		7,90	7,91	7,92	7,92	7,94
	Площа національних природних парків, тис га		41,9885	41,9885	41,9885	41,9885	41,9885
	Площа регіональних ландшафтних парків, тис га		85,04535	85,04535	85,04535	85,04535	85,04535
	Площі, на яких впроваджуються заходи з лісовідновлення, га	Північне міжрегіональне управління лісового та мисливського господарства, КП «Чернігівоблагроліс», ДП «Ліси України»	1394,8	1814,4	1815,0	1816,0	1817,0

Продовження таблиці 12

Найменування оперативної цілі Стратегії	Найменування індикатора, одиниця виміру	Джерело інформації	Базове значення індикатора на 01.01.2024	Проміжне значення індикатора на			Цільове значення індикатора на 01.01.2028
				01.01.2025	01.01.2026	01.01.2027	
	Обсяги видалених непридатних і заборонених до використання хімічних засобів захисту рослин, тонн	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської обласної державної адміністрації, органи місцевого самоврядування	39,894	89,65	30	65	70
	Обсяги скидів забруднених (забруднених без очищення та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти, млн. куб. метрів	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської обласної державної адміністрації	0,65	0,65	0,65	0,58	0,58
	Частка скидів забруднених (забруднених без очищення та недостатньо очищених) стічних вод у водні об'єкти в загальному обсязі скидів, %	Деснянське басейнове управління водних ресурсів	1,5	1,5	1,5	1,3	1,3
	Загальна кількість полігонів та звалищ твердих побутових відходів, од.	Департамент енергоефективності, транспорту, зв'язку та житлово-комунального господарства Чернігівської обласної державної адміністрації	470	470	463	456	449
	Здійснено процедуру оцінки впливу на довкілля планованої господарської діяльності для прийняття технологічних та природоорієнтованих рішень з урахуванням державних, громадських та приватних інтересів, од	Департамент екології та природних ресурсів Чернігівської обласної державної адміністрації	89	104	119	135	150

2.3. Програма охорони навколишнього природного середовища Чернігівської області на 2021-2027 роки

Програма охорони навколишнього природного середовища Чернігівської області на 2021-2027 роки затверджена рішенням Чернігівської обласної ради від 26 лютого 2021 року №45-3/VIII. До програми вносились зміни, останні зміни затверджені розпорядженням Чернігівської обласної військової адміністрації 18 березня 2025 року.

Вибірку заходів Програми охорони навколишнього природного середовища Чернігівської області на 2021-2027 роки які потенційно матимуть вплив на водні об'єкти Менської громади зроблено і представлено в таблиці 13. Крім цього в Програмі є захід «Паспортизація водних об'єктів області», він включений для забезпечення виконання вимог Водного кодексу України, сталого використання усіх ресурсів, пов'язаних з існуванням водойм; підвищення надходжень до місцевих бюджетів за рахунок збільшення орендної плати, однак фінансування цього заходу поки не відбувається.

2.4. Доповідь про стан навколишнього природного середовища в Чернігівській області за 2023 рік

Відповідно до наведеної у Доповіді інформації у 2023 році в межах Чернігівської області державний моніторинг поверхневих вод здійснювався за програмою державного моніторингу відповідно до наказів Міндовкілля від 17.01.2023 № 27 «Про затвердження програми державного моніторингу вод» та Держводагентства від 25.01.2023 № 18 «Про впровадження Порядку здійснення державного моніторингу вод».

Відповідно до Програми державного моніторингу вод діагностичний та операційний моніторинг поверхневих вод в 2023 році було заплановано здійснювати на 11 масивах поверхневих вод в 14 пунктах. Пункт на р. Мена (м. Мена) увійшов до групи масивів де є ризик недосягнення доброго хімічного та екологічного стану, або вплив точкових та дифузних джерел (діагностичний моніторинг).

Моніторинг передбачав відбір та логістику проб на визначення вмісту пріоритетних органічних і неорганічних забруднюючих речовин, які виконуються лабораторією Північного регіону в м. Вишгород.

За результатами лабораторних досліджень за вмістом пріоритетних органічних і неорганічних забруднюючих речовин на масивах р. Десна (м. Чернігів), р. Білоус, р. Мена, р. Остер, р. Удай визначені наступні показники без перевищення екологічних нормативів якості ЕНЯтах: поліароматичні вуглеводні (флоурантен, хлорфенвінфоссуміш, антрацен); пестициди (тербутрин, хлорперифос, цибутрин, алахлор, октилфеноли); фармацевтичні препарати (тетрахлоретан); леткі органічні сполуки (дихлорметан). Зафіксовані перевищення показників екологічних нормативів якості ЕНЯтах по важким металам на річці Мена (м. Мена) – нікелю в 1,3 рази.

У 2023 році за програмою операційного моніторингу проводився у річці Мена – м. Мена. Аналіз першого дня за визначенням вмісту розчиненого у воді кисню, біохімічного споживання кисню за 5 діб (БСК5), кислотності (рН), за електропровідністю, температурою води річок проводився Чернігівським ЦГМ та Центральною геофізичною обсерваторією імені Бориса Срезневського (ЦГО). Аналіз води за іншими фізико-хімічними показниками виконувався в лабораторії спостережень за забрудненням поверхневих вод ЦГО.

У порівнянні з минулим роком у річці Мена – м. Мена зафіксовано зниження вмісту кисню до рівня $0,89 \text{ мгО}^2/\text{дм}^3$. У порівнянні з попереднім роком зафіксовано збільшення максимальних значень ХСК на р. Мена.

Таблиця 13

Перелік заходів Програми охорони навколишнього природного середовища Чернігівської області на 2021-2027 роки
які потенційно матимуть вплив на водні об'єкти Менської громади

№ з/п	Перелік заходів Програми	Виконавці	Джерела фінансування	Орієнтовні обсяги фінансування, тис. грн.								Очікуваний результат	
				Всього	I етап			II етап					
					2021	2022	2023	2024	2025	2026	2027		
23	Реконструкція каналізаційних очисних споруд в м.Мена Чернігівської області	Менська міська рада										Відновлення роботи міських очисних споруд, які є вкрай важливими для будівництва індустріального парку, запобігання забрудненню довкілля стічними водами	
			Всього	11373,20	0,00	6336,60	0,00	0,00	0,00	5036,60	0,00		
			у тому числі кошти:										
			держбюджету	7873,20		4336,60	0,00	0,00	0,00	3536,60			
			обл бюджету	1500,00				0,00	0,00	1500,00			
			місц бюджетів	2000,00		2000,00							
інші джерела	0,00												
24	Будівництво каналізаційної мережі в центральній частині міста Мена, Чернігівської області з підключенням дитячого садку та об'єктів соціального побуту з відновленням дорожнього покриття	Менська міська рада										Забезпечення відводу стічних вод, в тому числі об'єктів соціальної інфраструктури, запобігання забрудненню довкілля	
			Всього	4400,00	0,00	1100,00	0,00	0,00	0,00	1100,00	2200,00		
			у тому числі кошти:										
			держбюджету	3520,00		880,00	0,00	0,00	0,00	880,00	1760,00		
			обл бюджету	0,00									
			місц бюджетів	880,00		220,00	0,00	0,00	0,00	220,00	440,00		
інші джерела	0,00												

У 2022 році в усіх пунктах річок Чернігівської області (крім пункту р. Мена – м. Мена), у порівнянні з аналогічним періодом, зафіксовано деяке зменшення вмісту сполук нітрогену нітратного. Середньорічні концентрації фіксувались у межах від 0,243 до 2,510 мгN/дм³. Максимальна концентрація відмічена на ділянці м. Чернігів – р. Білоус, яка становила 3,260 мгN/дм³.

В зв'язку з воєнними діями у пунктах річок Білоус – м. Чернігів та Мена – м. Мена проби води відбирались тільки у січні та лютому 2022 р.

В усіх пунктах річок Чернігівської області (крім пункту р. Мена – м. Мена), у порівнянні з аналогічним періодом, зафіксовано деяке зменшення вмісту сполук нітрогену нітратного.

28.02.2022 отримано інформацію про забруднення поверхневих вод річки Мена, яка є магістральним каналом (МК-1) меліоративної системи «Олександрівка», паливно-мастильними матеріалами. У результаті витоку дизельного пального із залізничних цистерн на станції «Низківка» поблизу с. Низківка Корюківського району сталося забруднення ґрунту, поверхневих вод, підземних водоносних горизонтів. Товщина шару паливно-мастильних матеріалів, що потрапили до р. Мена (МК-1), над поверхнею води біля затвору становила близько 70 см (у верхньому б'єфі).

Основним водокористувачем-забруднювачем р.Мена у 2021 і 2022 роках згідно Доповіді є Філія «Менський сир», підприємство скинуло забруднюючих речовин 136,7769 і 113,74 т/рік відповідно, за 2023 інформації немає.

III. ПЛАН УПРАВЛІННЯ РІЧКОВИМ БАСЕЙНОМ ДНІПРА 2025-2030. СУББАСЕЙНИ ВЕРХНЬОГО ДНІПРА ТА РІЧКИ ДЕСНА

План управління річковим басейном Дніпра на 2025-2030 роки був затверджений розпорядженням Кабінету Міністрів України від 1 листопада 2024 р. № 1077-р «Про затвердження планів управління річковими басейнами Дніпра та Дону на 2025-2030 роки».

Згідно з Планом, визначені пункти моніторингу поверхневих вод суббасейну Верхнього Дніпра та річки Десна. На території Менської громади визначено один пункт моніторингу. Назва пункту моніторингу – нижче м. Мена, код МПВ UA_M5.1.5_0167, код пункту моніторингу UA_M5.1.5_0167_01, географічні координати 32°11'14,755"E 51°30'26,431"N, тип МПВ UA_R_16_M_1_Si.

Узагальнена аналітика навантаження сполуками нітрогену загального і фосфору загального у суббасейнах Верхнього Дніпра та річки Десна представлена на рисунках 1 і 2. З них видно, що для водотоків Менської громади основним джерелом навантаження є сільське господарство.

Перелік визначених МПВ Менської громади і ризик недосягнення екологічних цілей представлено в таблиці 14. Результати оцінки МПВ р. Мена за біологічними, гідроморфологічними, фізико-хімічними та хімічними показниками за 2022 р. наведено у таблиці 15.

Щодо заходів, які закладені в Плані управління, то для водних об'єктів Менської громади внесено лише один захід: будівництво каналізаційних мереж та реконструкція каналізаційних очисних споруд м. Мена Менської територіальної громади Корюківського району Чернігівської області

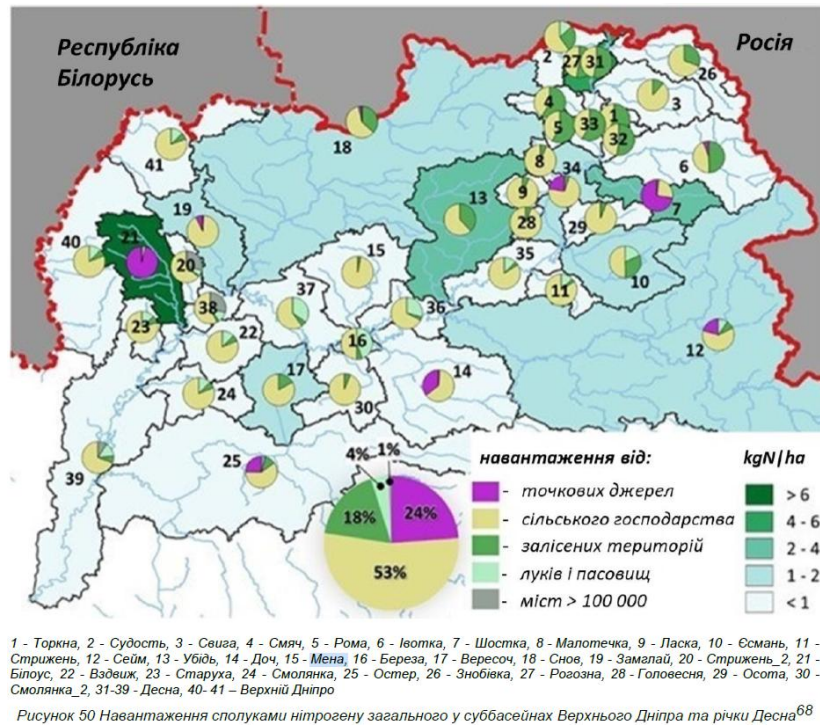

Рисунок 1. Навантаження сполуками нітрогену загального у суббасейнах Верхнього Дніпра та річки Десна

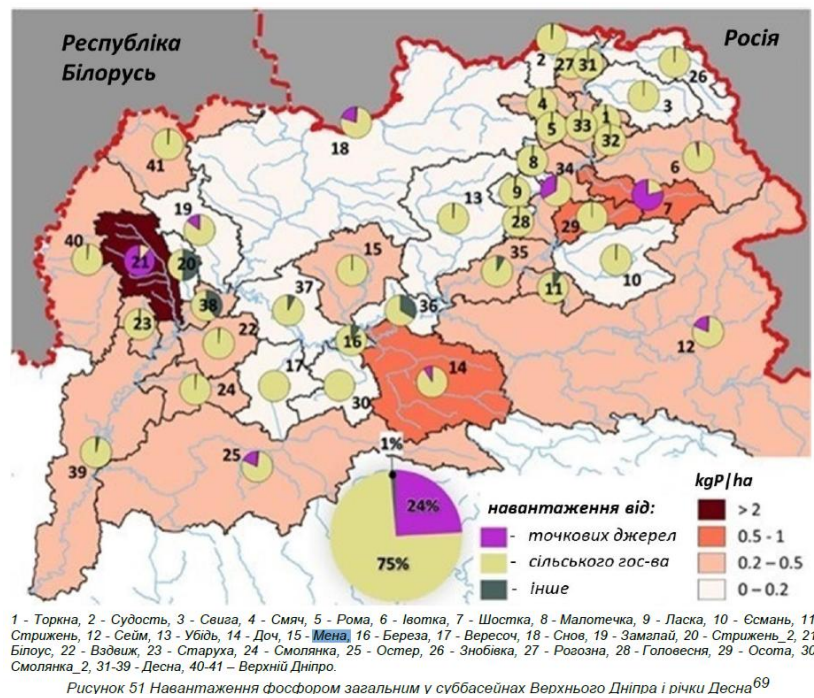

Рисунок 2. Навантаження фосфором загальним у суббасейнах Верхнього Дніпра та річки Десна

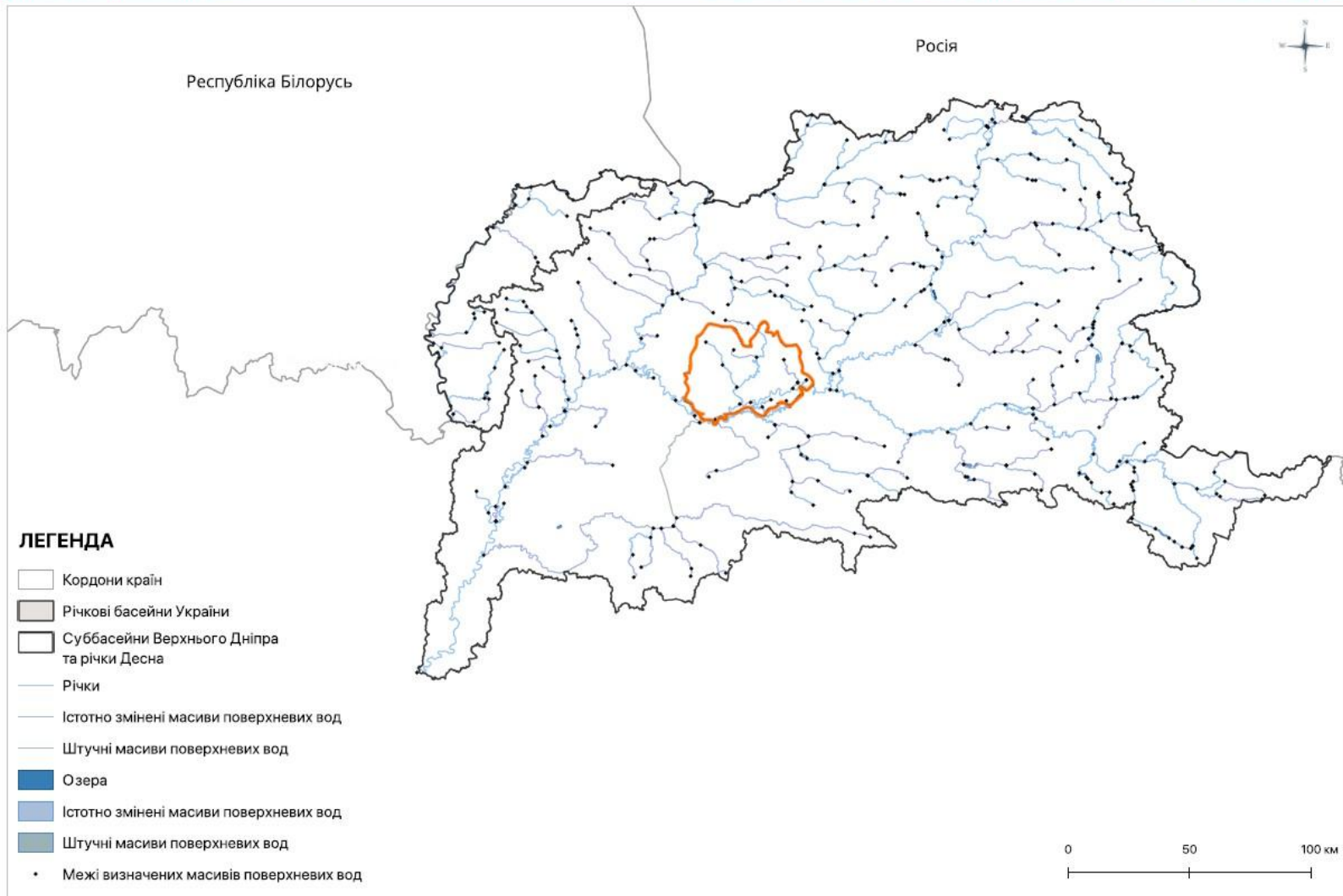
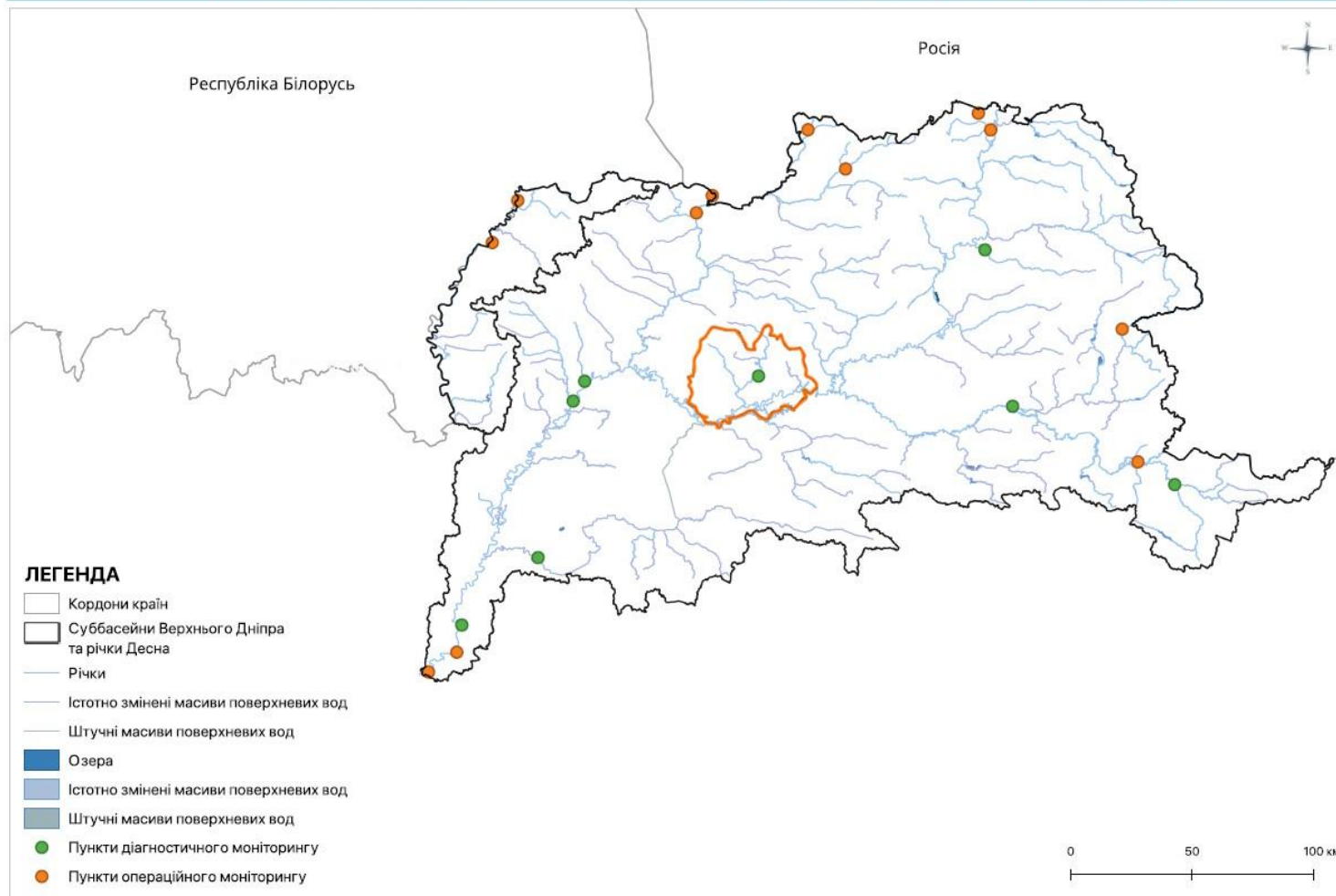

Рисунок 3. Масиви поверхневих вод

Мережа моніторингу масивів поверхневих вод

ПУРБ Верхнього Дніпра та річки Десна - 2025-2030 роки - КАРТА 14

Використані матеріали Державного агентства водних ресурсів України, Деснянського БУВР.
Київ, грудень 2023 року

www.davr.gov.ua

Рисунок 4. Мережа моніторингу масивів поверхневих вод

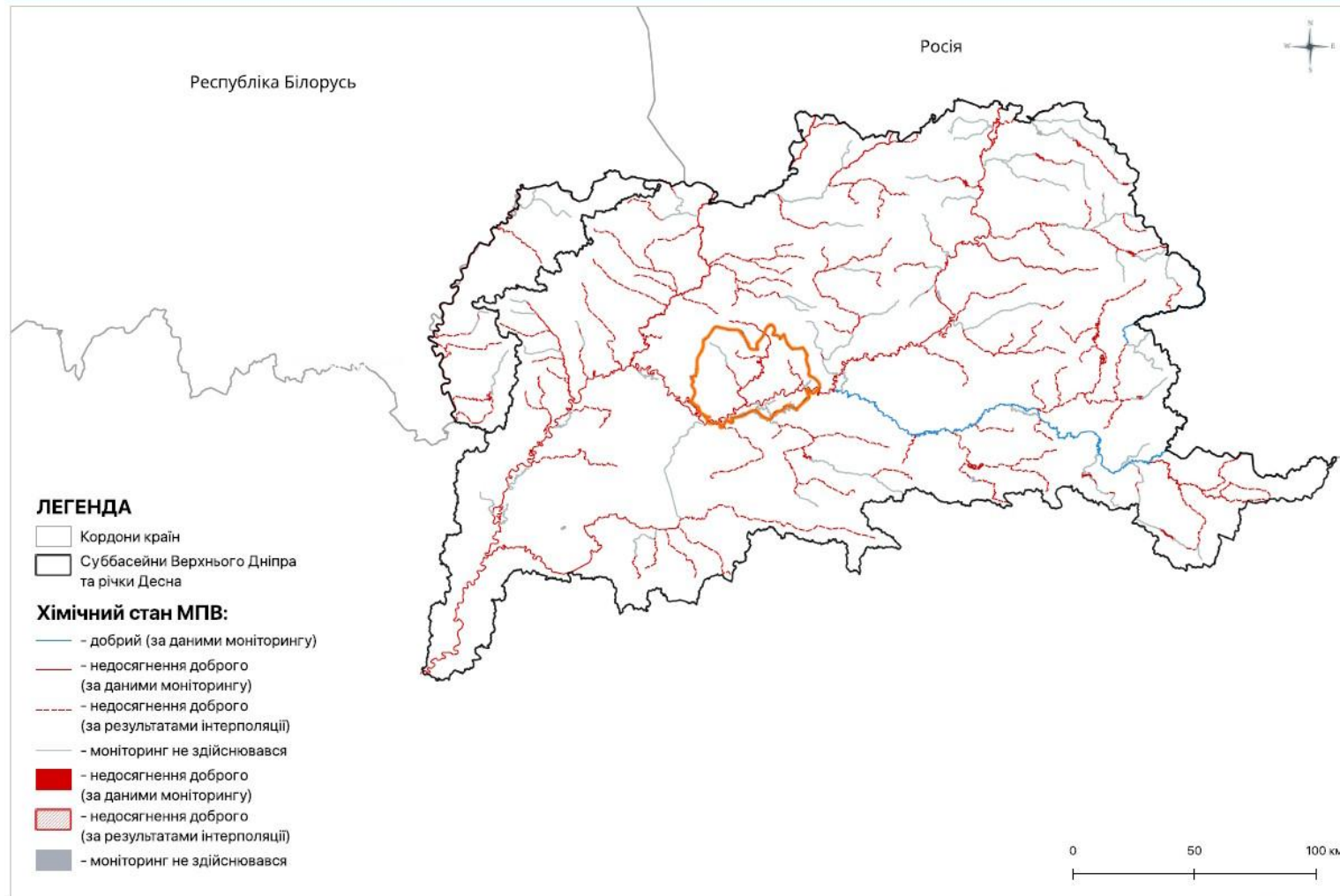
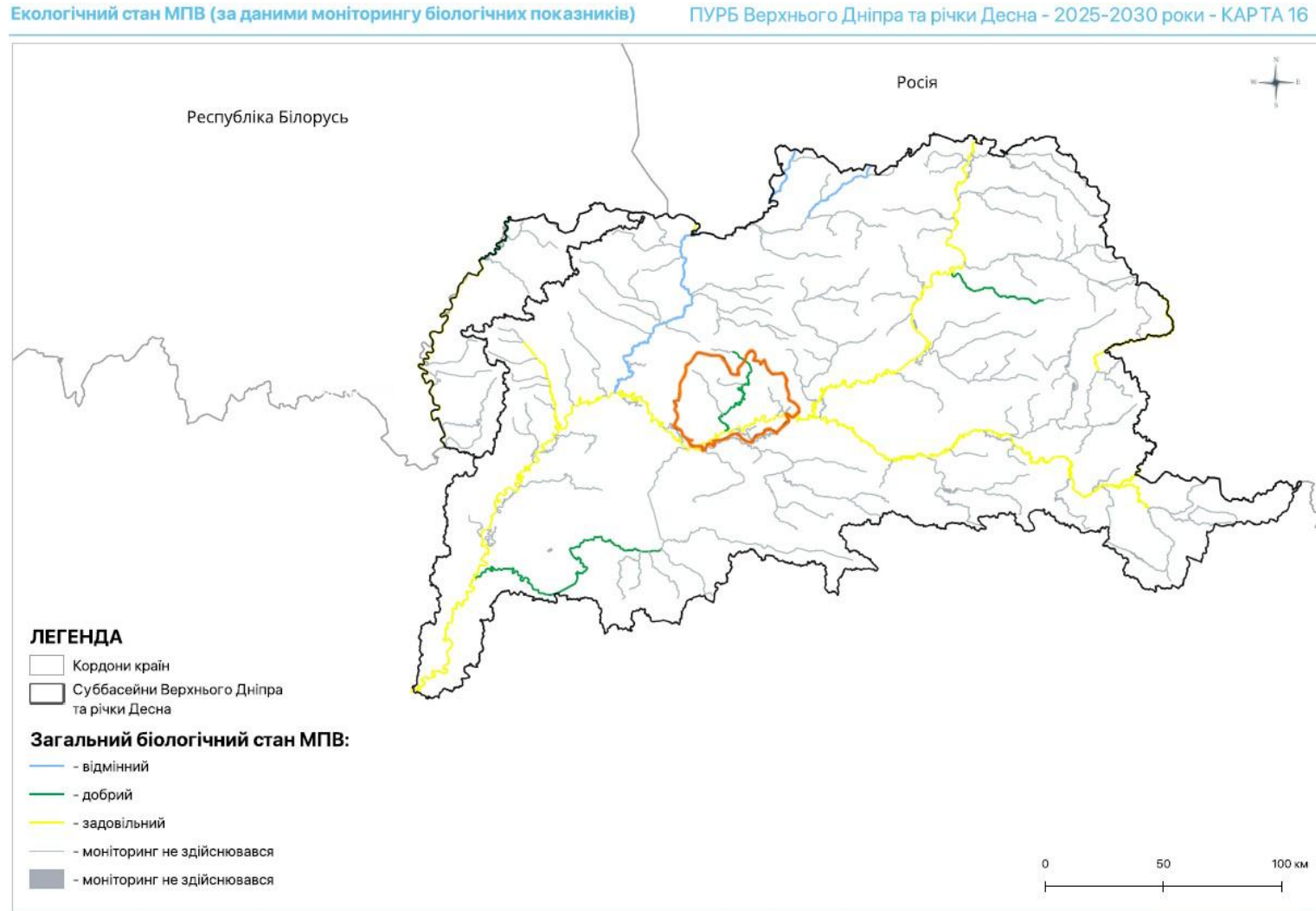

Рисунок 5. Хімічний стан масивів поверхневих вод

Використані матеріали Державного агентства водних ресурсів України, Державної служби України з питань надзвичайних ситуацій, Деснянського БУВР. Київ, грудень 2023 року

www.davr.gov.ua

Рисунок 6. Екологічний стан масивів поверхневих вод (за даними моніторингу біологічних показників)

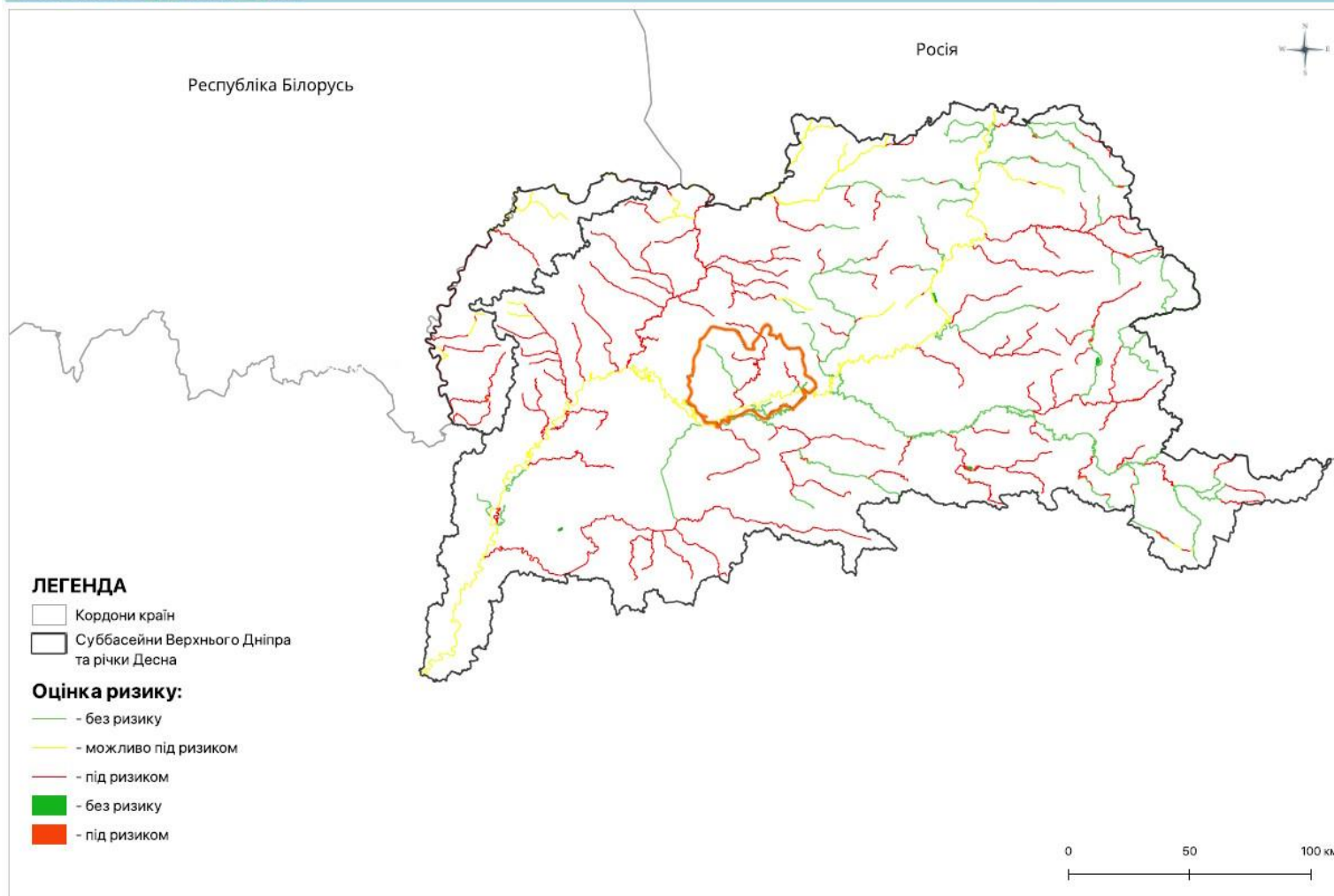

Рисунок 7. Узагальнена оцінка ризику недосягнення доброго екологічного стану/потенціалу МПВ